

EDUSKUNNAN LIIKENNE-JA VIESTINTÄVALIOKUNTA

Asiantuntijalausunto

Lausunto hallituksen esitykseen HE 314/2010 vp ajoneuvojen katsastus- ja yksittäishyväksyntätehtävien järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi.

Hallitus on tehnyt esityksen muutokseksi lakiin ajoneuvojen katsastusluvista (1099/1998). Keskeisin muutosehdotus on riippumattomuusvaatimuksesta luopuminen, mikä muuttaisi merkittävästi katsastustoiminnan toteuttamista Suomessa. Alla esitetään Moottoriajoneuvojen Katsastusmiehet ry:n näkemyksiä hallituksen muutosesitykseen. Yhdistyksessä on jäseniä n.100, he ovat katsastusasemien päälliköitä sekä esimiehiä ja toimivat lähes kaikki katsastustoiminnasta vastaavina henkilöinä katsastusasemilla.

Nykyään katsastus toimii korjaamotoiminnan laadunvarmistuksena, mikä edistää kuluttajansuojaa ja liikenneturvallisuutta. Esityksen mukaisella korjaamoiden suorittamien korjausten ja katsastuksen näennäisellä erottamisella (eri henkilö suorittaa tai saman omistajan toiminnat eriytetään eri yhtiöiden alle), laadunvarmistus ei enää jatkossa toimisi. Toimiminen siten, että korjaamon tai autoliikkeen harjoittama muu ajoneuvoihin liittyvä tekeminen ei vaikuttaisi katsastustoimintaan on vaikeaa jollei mahdollonta. Liikenneturvallisuuden ohi ajavat tosielämässä helposti sekä yritystä hoitavien että yrityksen omistajien liiketoiminnalliset intressit.

Ehdotettu standardin 9001-mukainen sertifioitu laatujärjestelmävaatimus ei takaa riippumattomuutta.

Käytäntö on osoittanut myös, että korjaamoiden kautta katsastukseen esitetyistä autoista huomattava osa hylätään määräaikaikatsastuksessa liikenneturvallisuudelle vaarallisen vian takia. Tämä kertoo varsinkin monimerkki korjaamoiden haasteellisen tilanteen nykyisten ajoneuvojen tekniikan tarkastamisessa. Katsastustoiminnan pirstaloiminen ja lisääminen useille pienille toimijoille, joiden päätoimiala on muu kun katsastus, lisää liikenneturvallisuusriskiä.

Suomen ajoneuvokannan katsastusten lopettaminen riippumattomilla katsastusasemilla olisi selkeä heikennys liikenneturvallisuudelle ja puolueettomuudelle.

Katsastajien koulutusvaatimuksia ei myöskään pitäisi alentaa. Varsinkin katsastustoiminnasta vastaavan henkilön koulutusvaatimusta olisi sen sijaan nostettava siten, että jatkossa alalle tulevalta edellytettäisiin vähintään ammattikorkeakoulussa suoritettua tekniikan ja liikenteen alan insinöörin tutkintoa. Ajoneuvojen jatkuvasti kehittyessä ja turvalaitteiden lisääntyessä, kuntoa tarkastavien katsastajien koulutusta alentamalla menemme väärään suuntaan. Lainsäädännön, direktiivien ja viranomaisohjeiden pitkälle ohjaamalla alalla ei voi toimia tarkoituksenmukaisella tavalla ilman riittävää peruskoulutusta.

Katsastusten saatavuus on nykyisin kaikkien katsastuspalveluiden osalta valtakunnallisesti kattava. Toimilupien eriyttäminen tulee heikentämään raskaan kaluston palveluiden saatavuutta. Syrjäseudulle kaavailut helpotukset katsastustilojen ja laitevaatimusten osalta aiheuttaisivat merkittävän laatutason heikkenemisen sekä riskin liikenneturvallisuudelle, myös kansalaisten yhdenvertaisuus vaarantuisi. Puutteellisilla varusteilla toimivalle asemalle saattaisi myös hakeutua raskasta kalustoa, joiden liikenneturvallisuutta ei aseteta katsastuksessa mahdollisesti paljastuvien usein korkeisiinkin kustannuksiin johtavien korjausten edelle.

Uusi malli vaatisi myös valtiolta merkittäviä lisäpanostuksia toiminnan valvontaan. Maissa, joissa korjaamot voivat suorittaa katsastuksia, on luotu erilaisia menettelyjä, joilla direktiivin edellyttämä laadunvarmistus pyritään saavuttamaan. Yhteinen piirre näissä on se, että valvontaorganisaatio on massiivinen. Silti ei saavuteta Suomessa nykyisin olevaa ajoneuvokaluston teknistä tasoa jossa voimme luottaa siihen että vastaantuleva ajoneuvo ei tule kohdattaessa vastaantulijan kaistalle teknisen vian takia.

Nykyinen järjestelmämme on todettu liikenneturvallisuuden osatekijänä toimivan erittäin hyvin. Järjestelmä on myös valmis vastaanottamaan teillämme jatkuvasti kasvavan ajoneuvokannan, säilyttäen samalla alhaisena teknisten vikojen aiheuttamat liikenneonnettomuudet teillämme. Järjestelmän muuttaminen tavalla joka lisää nykyjärjestelmässä olevia mahdollisia puutteita eikä edistä liikenneturvallisuutta on tarpeetonta.

Liikenneturvallisuusterveisin

Henrik Heijari

Varapuheenjohtaja

Moottoriajoneuvojen Katsastusmiehet ry